

ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Безрукова Наталія Валеріївна,

к.е.н., доцент

Свічкарь Віталій Анатолійович,

к.е.н., доцент

Ольшевська Єлизавета Віталіївна

магістрант

Національний університет Полтавська політехніка

імені Юрія Кондратюка

м. Полтава, Україна

Вступ. /Introduction. Станом на сьогоднішній день Україна нарощує свою зовнішньоекономічну діяльність, яка охоплює зовнішню торгівлю товарами і послугами та прямі інвестиції в економіку країни та інших країн.

Основою зовнішньоекономічної діяльності країни є зовнішня торгівля, яка здійснюється у двох основних формах: експорт та імпорт. Розумне співвідношення між ними призводить до позитивного платіжного балансу [1].

Зростання експортних показників створює передумови для ефективнішого використання потенціалу економічного розвитку регіону, сприяє економічній і соціальній стабільності та фінансової незалежності регіону. Це особливо актуально для регіонів України, оскільки тимчасова окупація частини суверенної території країни суттєво знизила можливості фінансових надходжень від центральної влади, значно зруйнувала економічний потенціал інфраструктури та виробництва в районах ведення бойових дій, а також збільшила державні витрати на національну оборону [2].

Мета роботи. /Aim. Дослідження основних перспектив та пріоритетів зовнішньоторговельної діяльності України.

Матеріали та методи./Materials and Methods. Теоретичну та методологічну основу роботи становить сукупність загальнонаукових і спеціальних принципів, методів та прийомів наукового дослідження,

використання яких зумовлене поставленою метою. Для досягнення мети та вирішення завдань дослідження використані такі методи наукового дослідження: індукція, дедукція, аналіз, синтез, системно-структурний аналіз економічних процесів та явищ.

Результати та обговорення./Results and discussion. Основними складовими експортного потенціалу промислових підприємств є: 1) виробничий потенціал (особливо основні фонди); 2) фінансовий потенціал (фінансове становище); 3) ринковий потенціал (відповідність потребам ринку, нормативні стандарти якості продукції); 4) кадровий потенціал (людські ресурси, продуктивність праці працівників).

Крім того, формування експортного потенціалу компанії з погляду її внутрішнього стану базується на елементах виробництва, фінансів, праці, інвестицій, інновацій, маркетингу та продажів, а з погляду зовнішнього середовища на елементах фінансів, податків, права, транзиту, ресурсів та інформації [3]. На рис. 1 зображено основні елементи структури експортного потенціалу країн, що впливають на зовнішньоторговельну діяльність [4].

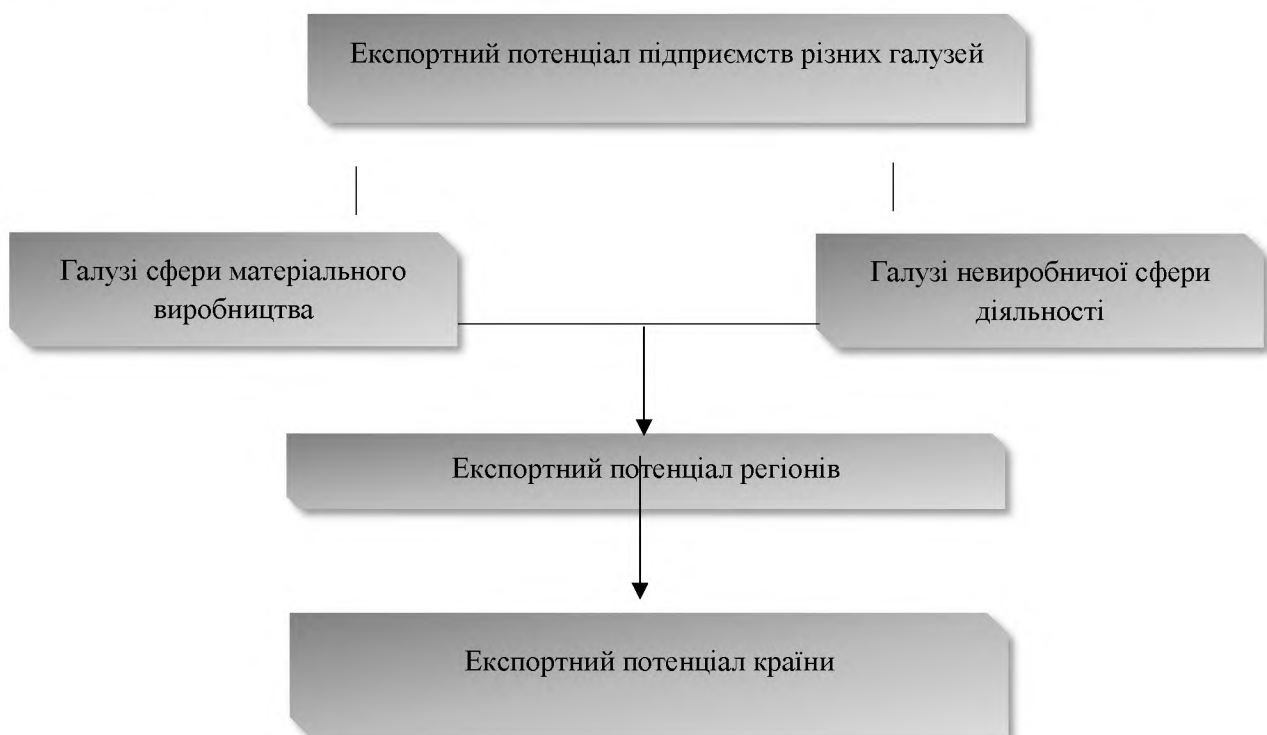

Рис. 1. Елементи, які входять до структури експортного потенціалу країни

Важливий вплив експорту на зовнішньоекономічну діяльність держави в міжнародному поділі праці проявляється в поширенні конкурентоспроможної продукції, робіт і послуг на зовнішні ринки та отриманні країною валютних надходжень. Інтеграція України у світову економіку має бути пріоритетною, що призведе до розвитку експортного потенціалу країни [1].

Для дослідження сучасного стану зовнішньоторговельної діяльності України, варто розглянути динаміку товарного експорту та імпорту за 2017-2022, що зображено нижче (рис. 2) [5].

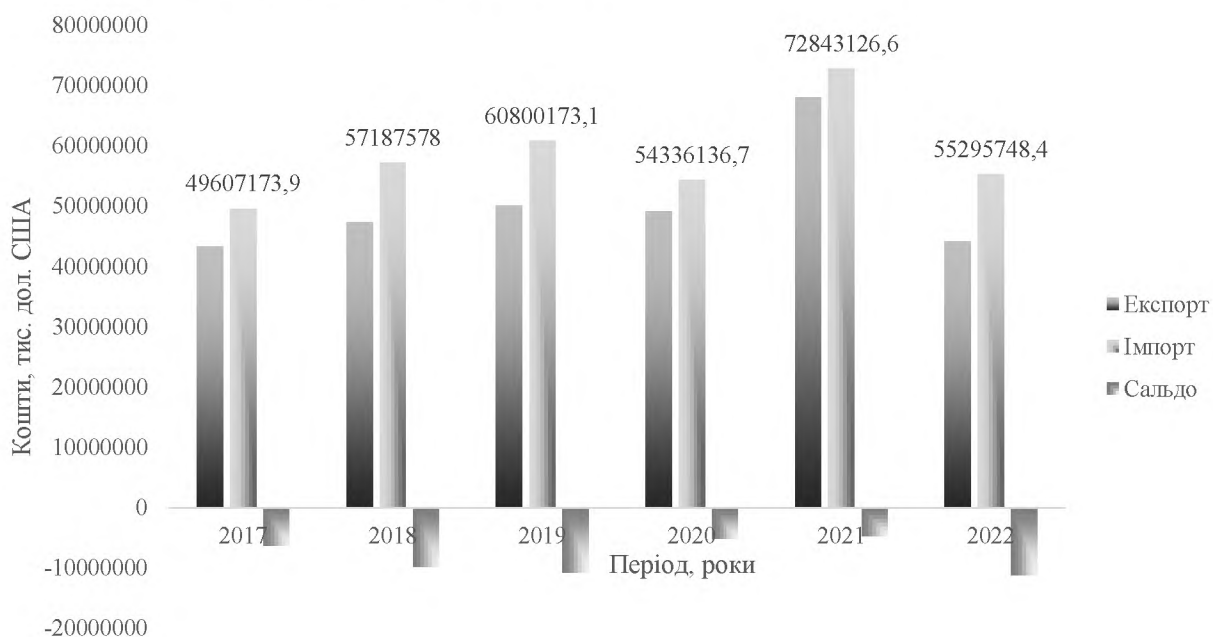

Рис. 2. Динаміка товарного експорту та імпорту України протягом 2017–2022 років

Виходячи з динаміки, що зображена на рисунку вище, можна зауважити збільшення негативного торговельного сальдо на кінець досліджуваного періоду за рахунок перевищення експорту над імпортом. Також, варто зазначити, що найбільше було імпортовано товарів у 2021 році на суму 7 2843 126,6 тис. дол. США.

У товарній структурі зовнішньої торгівлі переважну більшість експорту займають продукти рослинного походження, недорогочінні метали, мінеральні та готові харчові продукти. Щодо імпорту, то варто зазначити найбільш ввізну

продукцію до нашої країни, а саме: мінеральна та харчова продукція, продукція хімічної промисловості, машини обладнання та механізми, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби.

На основі ефективного розв'язання питань, пов'язаних із зовнішньою торгівлею, варто виокремити основні перспективні напрями розвитку експорту та імпорту України. Серед них варто зазначити наступні:

- значний позитивний вплив на зростання торгівельного обороту з України до зарубіжних країн має збільшення якісних характеристик товарів та їх кількості;

- зростання показнику виробничого потенціалу та збільшення попиту на зарубіжних ринках прямо пропорційно залежить від рівня технічного прогресу, а також від збільшення автоматизованих та модернізованих засобів виробництва;

- розробка нормативних документів за прикладами європейського досвіду для полегшення співпраці з зарубіжними партнерами;

- підвищення економічного потенціалу, рентабельності підприємств та збільшення попиту на вітчизняну продукцію, шляхом збільшення частки залучених інвестицій, рівня конкуренції, введення ефективних способів та методів управління торгівлею;

- зміцнення існуючих позицій та спрямування всіх зусиль на підвищення конкурентного рівня нашої держави на світовому ринку шляхом досягнення стабільності політичного стану [6].

Висновки./Conclusions. Отже, співробітництво України з іноземними країнами передбачає розширення обсягів зовнішньої торгівлі та підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу, збільшення експорту для позитивного впливу на торговельне сальдо. Це в свою чергу покращить зовнішньоекономічний стан. Для покращення ситуації, яка склалась, варто звернути увагу на такі речі, як: покращення якісних характеристик експортованих товарів, залучення українських компаній до міжнародної співпраці на вигідних умовах та за прикладами європейського досвіду. Також,

слід звернути увагу на розвиток такої галузі, як машинобудівна, адже виходячи з вищенаведеної інформації вона займає друге місце після мінеральних продуктів серед імпортованої продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шепель Т. В. (2021). Сучасні реалії та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України. *Бізнес Інформ*, (1), 49–58. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-1_0-pages-49_58.pdf
2. Пілько А.Д., Хоробчук О.І., Дедерчук О.М. (2022). Теоретичні основи формування експортного потенціалу регіону. *«Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"»*, (23), 20-26. <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/264624/260800>
3. Павленчик Н. Ф., Процевят О. С., Скриньковський Р. М., Гарасим Л. С. (2017). Дослідження складових формування експортного потенціалу промисловості на мікро- та мезорівнях. *Бізнес Інформ*, (11), 252–257. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-11_0-pages-252_257.pdf
4. Лаврів І. М. (2016). Теоретичні аспекти формування експортного потенціалу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 8(1), 129-131. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/8_1_2016ua/32.pdf
5. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Conf.ztu. *Перспективи розвитку експорту та імпорту в Україні*. <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/514.pdf>